

VIRTUALNO OBRAZOVNO OKRUŽJE? TEHNIČKI TAKO LAKO, A PRIHVAĆANJE TAKO TEŠKO!

Milan Taradi

Medicinski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

mtaradi@mef.hr

01 4566 921

Sunčana Kukulja Taradi

Medicinski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

skukulja@mef.hr

01 4566 769

Sažetak

U radu je prikazana uporaba mrežnih programa otvorenog/slobodnog koda u akademskom okruženju (web.mef.hr). Instalacijom više od 130 besplatnih programa različite namjene, dokazano je da uporaba otvorenog koda može potpuno zadovoljiti gotovo sve potrebe fakultetske zajednice. Ponuđeni mrežni servisi su se kroz petnaestak godina pokazali stabilnim i sigurnim, ali se ne koriste u zadovoljavajućoj mjeri, jer akademska zajednica nije motivirana. Niti informatička služba nije posebno zainteresirana jer su servisi besplatni. Poticaji za širu uporabu trebali bi doći od osnivača i vlasnika fakulteta.

1. Uvod

Poznato je da je akademska zajednica posebno otporna na promjene bilo koje vrste. U radu je prikazan primjer iz prakse o uvođenju i korištenju brojnih mrežnih servisa na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Nabrojani su ponuđeni mrežni servisi, prikazano je njihovo korištenje, kritički je ocijenjena njihova uporabljivost u akademskoj sredini i dani su prijedlozi kako proširiti njihovu uporabu.

2. Sadržaj rada

Kao dopuna glavnom, statičnom web-poslužitelju fakulteta autori članka su 2002. podigli interaktivni poslužitelj Web.mef (<http://web.mef.hr/>), na kojem su postavili preko 130 interaktivnih internetskih servisa (<http://tinyurl.com/354z82x>). Svi su programi u domeni OpenSource i besplatni. Kao osnovni operacijski sustav isproban je Linux (razne distribucije), BSD i Solaris. Svi su se pokazali naravno izuzetno prihvatljivi. Standardni web server Apache, Tomcat, PHP, Perl, baze MySQL i PostgreSQL, Sendmail su danas nezaobilazni programi na poslužitelju. Većina naših servisa temelji se na PHP kodu, a manjima je pisana u Javi ili Perlu. Za središnji sustav za upravljanje web sadržajem, nakon što smo ih isprobali

tridesetak, odabrana je Joomla!. Sustav se pokazao jako korisnički orijentiran, stabilan, dovoljno fleksibilan i vrlo uporabiv. Naravno da je glavnina naše web aktivnosti usmjerena na izbor i uporabu sustava za obrazovanje na daljinu (LMS). Tu je ponuda programa otvorenog koda, koji su ujedno i besplatni, izrazito bogata i izbor nije bio nimalo lak i jednostavan. Instalirali smo oko četrdesetak različitih programa, ali danas su se izgleda kristalizirala samo dva koja bismo preporučili: Moodle i Sakai. Moodle se kao MefModlica koristi kao obrazovno okružje za oko 75 tečaja od 2002. godine. Prvi smo u Hrvatskoj instalirali i lokalizirali Moodle i stvorili naše obrazovno okružje nazvano MefModlica. Zapravo, više slučajnom srećom, nego vidovitošću počeli smo intenzivno razvijati obrazovne sadržaje najviše u njemu. Tako smo izgradili prvi potpuno virtualni online tečaj trajne edukacije liječnika, priznat od Liječničke komore početkom 2003. Do danas se nakupilo oko 75 tečajeva, od prediplomskog, diplomskih, poslijediplomskih, trajne edukacije liječnika, prigodnih tečajeva, besplatnih slobodnih tečajeva, pa i tečajeva za građanstvo. Od ostalih servisa treba posebno istaknuti vrijednu poslovnu aplikaciju za upravljanje rasporedom fakultetskih dvorana (MBRS) koja je u punoj funkciji od 2002. Na poslužitelju smo nadalje postavili mrežne programe koji podržavaju: web sjedišta nekih povjerenstva, projekata i stručnih društava, časopis Acta Dermatologica Croatica, e-mail adresar zaposlenika, podsjetnik e-mailom, mrežnu pohranu lozinka, dogovaranje sastanaka, popis inventara, popis zaposlenika i trenutna dostupnost na poslu, pripremu i objavu rasporeda nastave, galeriju slika fakulteta, zajedničke i osobne kalendare, brojne forume (studentski, katedarski, stručnih društava, trajne edukacije), interaktivnu virtualnu ploču, testiranje znanja online i samotestiranje, zbirku jedinica za učenje (LO), chat, blog, wiki, podcast, formulare, ankete, e-knjige, brojne interaktivne alate za pripremu online obrazovnih materijala, društvene mreže, sakupljač RSS (znanstveni i drugi izvori), zajedničke konceptualne mape, virtualni svijet, portfolio, kompletni Office online, obrade slika online, interaktivne mape, rječnici (engleski, latinski, medicinski), odlagalište datoteka, upravljanje dototekama, upravljanje projektima, vođenje kongresa, otkrivanje plagijarizma, preko 100 računala (opća, matematička, statistička, preračunavanje jedinica, medicinska), štoperice, prompter („blesimetar“) itd. Instalirani su i neki specijalizirani medicinski servisi, kao npr. Telemedicina (ipath), program za praćenje epidemija (Health Monitor), program za vođenje ambulante (Freemed, OpenEMR) i još mnogi drugi. Pojavom i naglim zamahom Web2.0 alata lokalni servisi se sve više isprepliću s vanjskim i postaju sve manje autonomni. To nas prisiljava da odemo u virtualna okružja gdje su naši studenti (Facebook, Twitter, Second Life...), a da ne čekamo da oni dođu k nama čitati statične html stranice.

3. Zaključak

Uporaba mrežnih programa otvorenog/slobodnog koda pokazala je izvrsne mogućnosti u akademskom okružju. Gotovo sve edukacijske, znanstvene, stručne pa i poslovne potrebe mogu se realizirati programima otvorenog koda. Također se mogu zadovoljiti sve potrebe naprednih korisnika klasičnih stolnih računala. Zašto je uporaba programa otvorenog koda, posebno besplatnih, u nas skromna i zašto se okrećemo nerazumno skupljim rješenjima? Vjerujem da postoji više umreženih interesnih skupina i da svaka ima svoje uske, egoistične razloge. Krajnji korisnici su prilično inertni, nemotivirani i nezainteresirani za promjene. Širiju bi uporabu mogli osigurati samo ujecajne strukture izvan fakulteta (osnivač, zakonodavac), no bojim se da su poneki također slabo informirani, inertni, pa možda i

uključeni u interesne skupine. Ali nema ništa jače od ideje kojoj je došlo vrijeme, pa su revolucionarne promjene u obrazovanju neizbježne.